

КОВТУНЕНКО
Ксенія Валеріївна
k.v.kovtunenکو@mzeid.in

ВЛАЄВА
Аліна Юріївна
alina.vlaieva@mzeid.in

КОВАЛЕНКО
Альбіна Борисівна
albina.kovalenko@mzeid.in

д.е.н., професор, зав. кафедри,
Одеський національний
політехнічний університет

студентка, Одеський національний
політехнічний університет

студентка, Одеський національний
політехнічний університет

УДК 339.732

РОЛЬ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ У ФОРМУВАННІ ІНОЗЕМНОЇ ВАЛЮТИ

ROLE OF TOURISM INDUSTRY IN GENERATING FOREIGN EXCHANGE

DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2021.1.2>

KOVTURNENKO Kseniia Valeriivna – Doctor of Economics, Professor, Head of department, Odesa National Polytechnic University

VLAIEVA Alina Yuriivna – student, Odesa National Polytechnic University

KOVALENKO Albina Borysivna – student, Odesa National Polytechnic University

У статті розглянуто тенденції розвитку туристичної галузі у сучасних умовах. Досліджено роль туризму у генеруванні іноземної валюти. Надано актуальний стан туристичної галузі. Сформульовано з новим науковим змістом основні аргументи важливості розвитку туристичної галузі та її внесок у формування іноземної валюти. Надана характеристика основних аспектів збалансованого розвитку туристичної галузі України. Виявлено наслідки впливу коливань курсу долара США та євро на інтенсивність торгівлі туристичними послугами.

* * *

В статье рассмотрены тенденции развития туристической отрасли в современных условиях. Исследована роль туризма в генерировании иностранной валюты. Предоставлено актуальное состояние туристической отрасли. Сформулировано с новым научным содержанием основные аргументы важности развития туристической отрасли и ее вклад в формирование иностранной валюты. Дана характеристика основных аспектов устойчивого развития туристической отрасли Украины. Выявленные последствия влияния колебаний курса доллара США и евро на интенсивность торговли туристическими услугами.

* * *

Introduction. The tourism industry affects the development of both individual countries and the world economy as a whole. With the expansion of international trade and other forms of international economic relations, raising the level of culture and education, tourism is developing rapidly. Significant impact on the activities of the tourism sector is caused by exchange rate fluctuations. As the tourism industry cannot adjust the exchange rate on its own, it has to adapt to currency fluctuations. Thus, the role of the tourism industry in the formation of foreign currency is significant, so the question of the impact of the tourism industry on the formation of foreign currency is relevant today.

The purpose of the paper is to determine the role of the tourism industry in the formation of foreign currency.

Results. International tourism is the most numerous commodity in world foreign trade, and for some countries it is already the most important export sector and foreign exchange earnings. As the world is currently experiencing a global health, social and economic emergency with the COVID-19 pandemic, travel and tourism are among the most affected sectors with local aircraft, closed hotels and travel restrictions in almost all countries. The exchange of foreign currency is associated with the purchase or sale of currency other than their own. The rate at which the currency of one country can be converted into the currency of another country is the unit price in terms of another currency in which the exchange takes place. For the tourism industry, a "strong" currency makes its country less attractive, while travel to countries with a "weak" currency is encouraged. A further fall in the dollar against the euro will mean that Europeans, inspired by the purchasing power of the euro and the low dollar, will be much more likely to visit the United States and countries whose currencies are pegged to the dollar as tourists.

Conclusion. Thus, on the basis of the conducted analysis it is possible to define that really, there is an interdependence of development of tourist branch and formation of foreign currency in the country. Particular attention should be paid to further study of exchange rate changes and their impact on the intensity of tourism development. In countries where the local currency is pegged to the US dollar, the depreciation of the dollar will also depreciate the local currency. Changes in exchange rates affect the level of price competition in countries, as well as the growth rate of national income.

Ключові слова: туризм, туристична галузь, іноземна валюта, економіка

Ключевые слова: туризм, туристическая отрасль, иностранная валюта, экономика

Keywords: tourism, tourism industry, foreign exchange, economics

ВСТУП

Туристична галузь впливає на розвиток як окремих країн, так і світової економіки загалом. У міру розширення міжнародної торгівлі та інших форм між-

народних економічних відносин, підвищення рівня культури й освіти, туризм розвивається високими темпами.

На певному етапі розвитку економіки, коли потреба

у подорожах різко зросла, з'явилися і виробники послуг для подорожей. Це призвело до формування товару особливого виду – туризму. Туризм не є товаром першої життєвої необхідності, тому він стає нагальною потребою людини тільки за певного рівня її доходу й певному рівні багатства суспільства.

Найбільш важливою економічною особливістю діяльності, пов'язаною з туристичною галуззю, є те, що вона сприяє досягненню трьох високопріоритетних цілей країн, що розвиваються: отримання доходів, зайнятості населення та валютні надходження до бюджету держави.

У цьому відношенні туристичний сектор може відігравати важливу роль у якості рушійної сили економічного розвитку. Вплив на різних етапах економічного розвитку залежить від конкретних характеристик кожної країни.

Значний вплив на діяльність туристичної сфери спричиняє коливання валютного курсу. Оскільки туристична індустрія не може коригувати самостійно валютний курс, то їй доводиться пристосовуватися до валютних кон'юнктурних коливань. Отже, роль туристичної галузі у формуванні іноземної валюти значна, питання впливу туристичної галузі на формування іноземної валюти є сьогодні актуальним.

МЕТА статті – визначення ролі туристичної галузі у формуванні іноземної валюти.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою дослідження є наукові публікації, роботи та дослідження вітчизняних науковців. Під час проведення наукового дослідження використовувалися методи порівняння, аналізу, узагальнення, системний підхід тощо.

РЕЗУЛЬТАТИ

Міжнародний туризм є найчисельнішим товаром у світовій зовнішній торгівлі, а для деяких країн він уже є найважливішою галуззю експорту та доходом іноземної валюти. Як галузь світового господарства туризм з 1988 р. продовжує займати перше місце з обігу послуг, друге місце – за валютним надходженням. В усіх розвинених країнах світу індустрія туризму це – частина економіки. Її розвиток забезпечує приплив у країну іноземної валюти, вона також сприяє господарському освоєнню менш розвинених районів країни [1].

Вплив туризму на національні економіки стає дедалі більшим сьогодні та все більш важливим через зростаючий розмір туристичного ринку. Це визнано Світовим банком та Світовою туристичною організацією.

Оскільки світ переживає зараз глобальну надзвичайну ситуацію в галузі охорони здоров'я, соціальної та економічної ситуації з пандемією COVID-19, подорожі та туризм є одними із найбільш постраждалих секторів із літаками на місцях, зачиненими готелями та обмеженнями на поїздки, що діють практично у всіх країнах світ. Обмеження на подорожі, запроваджені у відповідь на пандемію COVID-19, продовжують сильно вражати світовий туризм, причому останні дані Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) свідчать про 70-процентне падіння кількості міжнародних прибутих за перші вісім місяців 2020 р. [2].

Розвиток туризму дає країні наступні переваги: збільшення грошового потоку, зокрема приплив іноземної валюти, а отже, і зростання доходів населення; зростання валового національного продукту (ВНП); поповнення бюджету через збільшення податкових зборів приймаючого регіону та інших надходжень тощо [3].

Багато дослідників (Н. Пироженко, Х. Роглев, І. Писаревський, С. Погасій, М. Покоłodна тощо) приводять ряд аргументів важливості розвитку туристичної галузі та її внесок у формування іноземної валюти. Сформулюємо їх із новим науковим змістом: туризм впливає на економіку країни та її розвиток через збільшення валютних надходжень; виділення пріоритету галузі серед усіх інших; туризм є однією із найбільш представницьких галузей світової економіки.

Основні аспекти збалансованого розвитку туристичної галузі України характеризуються такими сферами, як економічна, соціальна, культурна, освітня, екологічна. Звісно, характеристика функцій за сферами дозволяє проводити цілеспрямовану державну політику щодо розвитку туристичної галузі [4].

Зміна курсів валют позначається на рівні економічного росту, який зі свого боку впливає на торговий баланс країн. Обмін іноземної валюти пов'язаний із купівлею або продажем валюти, відмінний від власної. Курс, за яким валюта однієї країни може бути перетворена у валюту іншої країни, – це ціна одиниці у перерахунку на іншу валюту, в якій відбувається обмін. Коливання обмінного курсу впливають на відносні ціни на товари й послуги у різних країнах і тому є важливим фактором міжнародної торгівлі, включаючи в'їзний та виїзний туризм.

Туристичні надходження являють собою доходи приймаючих країн від міжнародного туризму, які враховуються за статтею експорту цих країн і включають виплати, вироблені приїжджими, що зупинилися як на один день, так і на кілька днів. Для багатьох же приймаючих країн, зокрема для країн, що розвиваються країнах і острівних держав, туризм залишається найбільшою статтею доходу від експорту.

Євро й долар США є світовими валютами, і їх паритет відіграє значну роль для всієї світової економіки. Це пояснюється тим, що більшість розрахунків, котирувань на всіх біржах, а також банківські операції здійснюються у доларах і євро. Половина світової торгівлі здійснюється в доларах, а в євро – 35 %. Крім того, жодна грошова одиниця не може сьогодні протистояти долару в якості основної резервної валюти. Частка євро у світових запасах складає близько 15 %. Нині пара EUR / USD є однією із найбільш популярних валютних пар у світі і вважається найбільш ліквідною валютною парою. На неї припадає до 30 % світового обороту валютного ринку.

Зміни курсу валюти впливають на рівень цінової конкуренції країн. Експорт даної країни стане дешевшим у разі зниження курсу національної валюти, а її імпорт – більш дорогим. Високий рівень цін на послуги, що надаються всередині країни й низький рівень цін за її межами зазвичай означає високі ціни на іноземну валюту. Чим сильніше бажання користуватися закордонними послугами, тим більшу ціну доводиться пропонувати за іноземну валюту.

Для туристичної індустрії «сильна» валюта робить свою країну менш привабливою, у той час як стимулюються турпоїздки в країни зі «слабкою» валютою. За останній час курс євро значно піднявся. Європейські країни, що знаходяться поза зоною євро, такі як Великобританія, Швейцарія, Норвегія, деякі країни Центральної та Східної Європи, стали менш дорогими, тоді як країни єврозони підняли ціни для приїжджаних із тих країн. А країни, що використовують долар, навпаки, є зараз привабливими для туристів.

Падіння курсу місцевої валюти може призвести до більш високого рівня економічного зростання за збільшення обсягу експорту країни. Оскільки економічне зростання призведе до зростання доходів, це зі свого боку може викликати зростання сукупного попиту. У результаті також може підвищитися попит на імпортовані послуги з-за кордону. Отже, у довгостроковій перспективі, торгові партнери країн зі здешевлює курсом валюти теж можуть бути у вигоді. Проте, оскільки спочатку за здешевленням валюти слідє різке скорочення імпорту, у більш короткостроковій перспективі торгові партнери зазнають значних втрат.

Подальше падіння курсу долара відносно євро призведе до того, що європейці, натхнені купівельною спроможністю євро й низьким долларом значно частіше відвідуватимуть Сполучені Штати і країни, чий валюти пов'язані з долларом, як туристи. Зі свого боку американці й жителі країн поза єврозоною перейдуть від дорогих європейських послуг до співпраці з місцевими компаніями, що надають дешевші послуги [5].

ВИСНОВКИ

Отже, на основі проведеного аналізу можна визначити, що дійсно, є взаємозалежність розвитку туристичної галузі та формування іноземної валюти в країні. Особливу увагу слід приділити подальшому вивченню теми змін курсу валют та їх вплив на інтенсивність розвитку туристичної галузі. У країнах, де місцева валюта пов'язана з курсом американського долара, здешевлення долара також призведе до здешевлення місцевої валюти. Зміни курсу валюти чинить вплив на рівень цінової конкуренції країн, а також на

темпи зростання національного доходу.

За умови позитивних тенденцій у національній та міжнародній туристичній галузі їх значущість у формуванні іноземної валюти буде стійкішою та займе гідне місце у світовому процесі економічного розвитку країн.

Список використаних джерел

1. Волчецький Р.В. Особливості впливу туристичної сфери на соціально-економічний розвиток держави. *Сучасні тенденції розвитку туризму*. Миколаїв, 2016. С. 14–18.
2. World Tourism Organisation. International tourism down 70 % as travel restrictions impact all regions. URL: <https://www.unwto.org/news/international-tourism-down-70-as-travel-restrictions-impact-all-regions> (дата доступу 02.12.2020).
3. Самойленко А.О. Роль туризму у світовій економіці. *Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 20. С. 72–76.
4. Черниш І.В. Роль туристичної галузі в розвитку національної економіки. *Економічний аналіз*. 2013. Т. 14. № 1. С. 159–166.
5. Коробкіна О.В. Залежність міжнародного туризму від валютних коливань. *Економіка будівництва й міського господарства*. Донецьк, 2008. С. 43–47.

References

1. Volchetsky R.V. Features of the impact of the tourism sector on the socio-economic development of the state. *Current trends in tourism development*. Mykolaiv, 2016. pp. 14–18. (in Ukrainian).
2. World Tourism Organization. International tourism down 70 % as travel restrictions impact all regions. URL: <https://www.unwto.org/news/international-tourism-down-70-as-travel-restrictions-impact-all-regions> (accessed 02.12.2020).
3. Samoilenko A.A. The role of tourism in the world economy. *Economics. Investments: practice and experience*. 2013. № 20. pp. 72–76. (in Ukrainian).
4. Chernysh I.V. The role of the tourism industry in the development of national economies. *Economic analysis*. 2013. Vol. 14. № 1. pp. 159–166. (in Ukrainian).
5. Korobkina O.V. Dependence of international tourism on currency fluctuations. *Economics of construction and urban economy*. Donetsk, 2008. pp. 43–47. (in Ukrainian).